

Morový sloup

objekt č. 31 | Zámecké náměstí, Teplice

Teplice se mohou pochlubit románskou, gotickou, renesanční a především pak klasicistní a empírovou architekturou. Barokních památek se ale příliš nezachovalo. Výjimkou je morový sloup Nejsvětější Trojice na Zámeckém náměstí.

Sloupy, podobné tomu teplickému, se v katolických zemích stavěly v 17. a 18. století jako poděkování za ochranu nebo prosba o ni. Zvláštního významu však nabyly v době moru. Čechy postihla nejhorší morová epidemie v době třicetileté války, tedy v první polovině 17. století. Naposledy černá smrt řádila v českých zemích v roce 1713, Teplicím se ale vyhnula a tehdejší majitel teplického panství, František Karel Clary-Aldringen, nechal vybudovat honosný a výtvarně nesmírně povedený morový sloup. Sloup měl také připomínat smíření čtyř bratří z rodu Clary-Aldringenů.

Zakázka byla svěřena dílně Matyáše Bernarda Brauna, autora proslulé sochařské výzdoby východočeského Kuksu a také duchcovského zámku. Braun ji s pomocí místního kameníka Baumela realizoval v letech 1718 až 1719; jedná se přitom o nejvyšší Braunovo dílo.

Sloup byl původně koncipován také jako kašna, ta však dnes již nefunguje. Monument je věnován Nejsvětější Trojici. Na zemské sféře sedí Bůh Otec, Ježíš Kristus jako Syn a nad nimi i Duch svatý podobě zlaté holubice. Ve spodní části najdeme šestici světců. Svatý Karel Boromejský je zpodobněn s kardinálským kloboukem. Byl milánským arcibiskupem, v době morové epidemie pečoval o nemocné a obětoval tomu veškerý svůj majetek a nakonec i život. Světec se psem je svatý Roch. Legenda vypráví, že černou smrt přežil jen díky vroucím modlitbám a věrnosti svého psa, který mu po dobu jeho utrpení nosil do lesní pustiny bochánky chleba. Posledním světce je svatý Šebestián, připoutaný řetězy a probodaný šípy. Všichni tři byli uctíváni jako patroni proti moru. Trojici nad nimi tvoří svatý Jeroným s lebkou a biblí, svatý Pavel hledící k domu „Stadt Klagenfurt“ a nakonec se zlatým křížkem svatý Jan Křtitel, patron Teplic.

V minulosti byl sloup mnohokrát poškozen. Koncem devatenáctého století byly tři plastiky nahrazeny kopiemi a originály jsou vystaveny v lapidáriu na zámku v Duchcově.